

Divja je ta opica zeló. Najraje biva v samotnih lesovih, zatoraj zamorci le malokdaj vidijo ktero. On pa ona ne prebivata oba skupaj, pa tudi ne deleč narazen; samo če je on že star, prebiva sam — brez babice kje blizo. Živí ob jagodah, kakoršnih koli. Če na katem kraji nima živeža več, preseli se kam drugam, kjer ostane zopet tako dolgo, dokler je kaj živeža ondukaj. On pa ona se sklicujeta. „Hu, hu!“ tako se kličeta, tako se igrata in pozdravljata. Oglašata se drug drugemu, tako kakor pri nas kukavice: če ena zakuka, pa brž se druga oglasi. Čepet hodita oba: on in ona vsak na svoje mesto zmirom. Zarad dežja imata nad glavo vsak svojo streho iz pletenic in zelenih vej.

Velika je ta opica blizo 4 čevlje, plešasta, in kjer je plešasta, tamkaj je koža črna. Spodej na vratu, na prsih in na trebuhu ji raste volna, črnkasta dlaka, taka kakor mah; na plečih in na hrbtu pa črna, nekoliko siva, 2—3 pavca dolga, na rokah pa je črna prav do členka. Zvečer in ponoči je doma pod svojo streho. Kakor hitro se začne mračiti, pa že gre na drevo.

V teh krajih je tudi dozdej neznani Troglodytes Kulukamba, izmed vseh opic najpodobnejši človeku. Tudi možganov ima več kakor druge opice. Glavo ima okroglo in obraz, dlako pa črno. Pod brado mu rastó mostače. Velika je ta opica še čez 4 čevlje.

Podgoriški.

Šolske stvari.

Učilni načrt za nedeljske in prazniške glavne šole.

(Konec.)

Učilni načrt

za IV. razred nedeljske in prazniške glavne šole.

1. Kršanski nauk se ponavlja v tem razredu združeno z drugimi tremi razredi po vélikem katekizmu. Vsako nedeljo in vsaki praznik eno uro popoldne.

2. Branje. Razumljivo, ogledajoče, urno in povzdignjeno branje slovenskih obrtniških Barentinovih bukev noter do konca. (Te bukve se morajo poprej na slovensko predstaviti.)

Vsako nedeljo in vsaki praznik $\frac{3}{4}$ ure.

3. Fizika. Ustmeno in ogledovavno razlaganje dr. Jan. Krügerjeve fizike za narodne šole noter do konca. — Učitelj rabi bukve samo za-se.

Vsako nedeljo in vsaki praznik $\frac{1}{4}$ ure.

4. Spisje obrtniških, kupčijskih in rokodelskih bukev. — Ostalo kakor v prvem razredu.

Vsako drugo nedeljo (ali praznik) $\frac{1}{2}$ ure, in to tako, da druge $\frac{1}{2}$ ure sledí številkanje.

5. Številjenje. Ponavljanje za 4. red vsakdanje šole.

Vsako drugo nedeljo ali praznik $\frac{1}{2}$ ure, in to tako, da se prve $\frac{1}{2}$ ure spisje učí.

6. Risanje. Od 24. do 30. predloge po Lovretu Schön-u. Drugo kakor v tretjem razredu.

Vsako drugo nedeljo ali praznik 1 uro.

7. Petje. Ponavljanje in nadaljevanje cerkvenih in slovenskih národnih pesem.

Vsakrat $\frac{1}{4}$ ure pred šolo.

8. Žensko obrtništvo. Kakor za prvi razred.

Vsako nedeljo in praznik eno uro po pravi dveurni nedeljski šoli. (H koncu vsakega drugega mesca naj učenik namesti branja in fizike ponavlja poznavo avstrijskega cesarstva po zemljovidu.)

Opazka. V ta razred naj se jemljejo učenci in učenke, ki so 4. razred nedeljske šole dobro dokončali, ali 4. razred nedeljske šole še ponavljati hočejo.

Učilne bukve. Bukve o obrtništvu od prof. Barentina.

Pomočne bukve in sredstva. Vélíki katekizem, fizika Krügerjeva, električni aparat, dobra električna mašina, „fünf Wandtafeln für den Unterricht in der Physik“ von Gustav Battig (in Erfurt), zemljovid avstrijskega cesarstva, popis avstrijskega cesarstva od Čigaleta, die einfache Buchführung, računica za 4. razred, risarske predloge (16—23) Schön-ove, Slov. Grlice, Schulbote, Novice, Tovarš.

Ozir po svetu slovanskem.

Svečanost za sv. Cirila in Metoda v Velehradu na Moravskem.

Velike priprave se delajo v Velehradu zato, da se bo na tem mestu s posebno slovesnostjo praznoval spomin na sv. Cirila in Metoda, ki smo ga tudi mi južni Slovani že praznovali ali ga še le bomo.

Zakaj neki pa bo v Velehradu taka veličastna slovesnost? Naj povemo bravcem, ki še tega ne vejo.

Znano je, da sv. aposteljna in brata Ciril in Metod iz Tesalonike, ki je razun Carigrada najimenitnejše kupčijsko mesto v evropski Turčiji, sta prižgala Slovanom luč sv. vere. Zamogla sta pa to le, ker sta jim oznanovala sv. vero v njih jeziku; prizadevala sta si celó za različne slovanske narečja en jezik znajti, v katerem bi se pisale vsem Slovanom bukve. Kmali se je razširila slava teh oznanovavcev sv. vere po svetu. Rastislav, knez moravski, želi, da bi tudi njegova dežela se pokristjanila, in prosi Cirila in Metoda, naj prideta tudi na Moravsko. Rada sta prišla, pa stanovanje svoje vzela na gradu knezovem, kateremu je ime Velehrad, to je, Vélíki grad.

Velehrad je zdaj vas blizo Hradiša na Marskem; tó je bil cistercijski samostan (klošter), ki ga je neki mejni grof Vladislav, brat českega kralja Otokarja I. leta 1202 ustanovil, kateri pa je leta 1784 nehal. Dolgo preden je ta samostan bil ustanovljen, je tó bilo najstarejše moravsko mesto in stolnica (rezidencija) slovansko-moravskih knezov: od tod ime Velegrad, Vélíki-grad, Velehrad; grad je stal na griču, ki se še zdaj Hradek (gradek) imenuje.

V Velehradu sta sv. Ciril in Metod leta 863 — tedaj ravno pred 1000 leti — dovršila prestavo sv. pisma, katero sta že začela predstavljati, ko sta še doma bila. Tó sta bivala 5 let in odtod sta širila sv. vero krog in krog prav srčno.

Zato se ravno tukaj bode praznovala tisočletnica z največo slovesnostjo. Iz Hrvaškega, Ogrskega, Poljskega pa tudi iz Slovenskega se pričakuje romarjev. Že zdaj potuje pobožnih ljudi v Velehrad iz vseh krajev; že jih je bilo blizo 70.000. Tudi pobožnih darov se je nabralo za popravo in olepšanje cerkve okoli 30.000 fl. Vélíki škof in knez praški je daroval krasni parament in več družega. Tudi žlahne gospé in duhovni darujejo blagemu spominu veliko. Baron Sina je spraznil sobe svoje grajščine v Velehradu, da bojo imeli romarji prostora, ako kateri izmed njih zbolí, skrbelo se bo za vse, da ima stanovanje, postrežbo in zdravniško pomoč.

Tako je Velehrad letos res najimenitniša Božja pot.

Slovstvo slovensko.

„Cvetje iz domačih in tujih logov“, po katerem se je obogatila slovenska književnost že z 10 v obče prav lepimi deli, prične s 16. vezkom novo vrsto, III. šestko (to je, 16., 17., 18., 19., 20. in 21. vezek), ki prinese v teku enega leta (do konca junija 1864) najprvo mične „Poezije“ od J. Bilca, potem Tušekovo „rastlinstvo“ in še eno večih ali dvoje manjih del izvirnih